

ZAHRA
DA
SFÉRA

Jana Richterová

Jana Richterová

Zahrada

SFÉRA

ISBN 978-80-905628-1-3 (ePub)

ISBN 978-80-905628-2-0 (mobi)

ISBN 978-80-905628-3-7 (PDF)

Prolog

K tobě, Hospodine, volám, nebud' ke mně hluchý, skálo moje.

Neozveš-li se mi, budu podoben těm,

kteří sestupují v jámu.

Žalm 28

Světlovlasý muž vyšel z lomených dveří vysokého, úzkého gotického domu na malou zahradu obklopenou zdmi. Za tichého zpěvu zažehl olejové lampády rozvěšené kolem dokola tak, aby byly chráněny před deštěm a větrem. Zahrada rostla přirozeně a volně, udržována jen občasnými jemnými zásahy, které ponechávaly rostlinám jejich vlastní záměry. Přesto působila příjemně, včetně napůl zvětralého pahýlu jakéhosi dávno odumřelého ovocného stromu uprostřed prostoru, na kterém se jeho pohled zastavil. Zahradník jako by na chvíli zmizel ze světa, zcela ponořen do sebe. Ze zídky ho tiše pozoroval jiskrným, trochu pichlavým pohledem velký starý havran. *Tenhle strom už to má za sebou, vsadím se s tebou, o co chceš. A ty jsi s odpuštěním starý blázen, utěšující se bláhovými a neopodstatněnými nadějemi. Ohledně toho pařezu, tohoto města a hlavně ohledně lidí, kteří v něm žijí. No, kdo chce kam...*

Kdyby se muž, vytržený ze vzpomínek jeho ironickými poznámkami, na něj nebyl zle zamračil, havran by bezpochyby rozvedl své úvahy ještě košatěji. Takto se jen váhavě vznesl s krákoravým křikem a hlasitým pleskáním křídel vzhůru nad kopec, kde tak rád kroužival. *Bud' jak bud', je vždycky užitečné mít přehled.*

Ten dole se s opět vyrovnaným výrazem v úzké tváři nadechl svěžího podvečerního vzduchu. Svůj čaj si dnes půjde vypít dolů do města. Večerní procházku z kopce, kde bydlel, až na staré náměstí měl rád. Vyšel z domu a sestupoval po nepravidelném chodníku z ohlazených říčních kamenů kolem domovních průčelí a zahradních zdí pokrytých bujnou změť popínavých rostlin do

městského centra. Šel lehce a tiše, s nepatrným náznakem uvolněného úsměvu ve tváři. Rozpomínal se na všechny proměny míst, jež míjel, na útržky příběhů, které s nimi byly spojeny a jichž byl svědkem, ale bez hořkosti. Co bylo to bylo, nač věčně plakat nad rozlitym mlékem. Nakonec se před ním vždycky nějaká nová, třeba neočekávaná cesta objevila, i v hodně zlých chvílích.

Ušklíbl se pouze jednou, to když zrakem narazil na reklamu kosmetiky, hlásající, že i andělé vůni tohoto výrobku podlehnou. Neříkejte, komentoval v duchu vlezlý slogan. Billboardy neměl v lásce. S jeho milovaným městem prováděly totéž, co by se sochou Pallas Athény provedlo triko s logem McDonalda.

Procházel ulicí vtékající dolů do náměstí, kolem rohu s novým bistro. Bistro mělo jednoduchý název U Anny a vypadalo nadprůměrně přívětivě. Válcovité nádoby s bohatými zelenými krušpány byly umístěné po obou stranách dvoukřídlých prosklených dřevěných dveří vchodu. Velkými tabulemi oken ozdobených jemně provedeným logem se linulo měkké nažloutlé světlo kulovitých lustrů, uvnitř násobené plochami zrcadel. Prostorný interiér byl teple barevně laděn mezi tmavou hnědí židlí z ohýbaného dřeva, smetanovými a černými dlaždicemi a bílými ubrusy.

Byl inspirován dobou třicátých let minulého století, ale nebyla to jenom bezduchá nápodoba. Prostor žil vlastním, příjemným, ležérním a zároveň upraveným způsobem, jako by bistro jen spikleneckým mrknutím vzpomínalo na staré dobré časy, kdy se ještě žilo poklidněji a vlídněji. Michal se pro sebe tiše usmál, poněvadž osobně schvaloval půvab tohoto místa, a pak se svými pozornými očima vnořil do hlubin bistra, aby se podíval, jak se dneska daří dívce, která tam téměř každé odpoledne pracovala.

Dívka byla vyšší, velmi štíhlá, s uzlem těžkých tmavých vlasů a očima v odstínu hořké čokolády. Aspoň pětadesát procent kakaa, říkal si Michal. Pokaždé, když ji znovu spatřil, prožíval něco ze zázračnosti chvíle, kdy v kupce sena skutečně, proti vši rozumné naději naleznete jehlu. Ano, stává se to i dnes, ať si ten starý opelichaný skeptik kráká, jak chce. Byla tam dnes jako obyčejně, stála u

jednoho ze stolků a právě zapisovala objednávku mladého páru. Z jejího soustředěného výrazu a úsporných, obratných pohybů vyzařovala spokojenost trochu zastřená únavou této hodiny. Za chvíli upije z decentně ukrytého šálku kávy, dnes nepochybně už pátého.

Michal se pousmál, *tak vida, ani dnes ještě naděje neumírá*. A pak, dříve než ta dívka pozvedla své plaché oči a všimla si zájmu vysokého muže venku za oknem, spokojeně přikývl a vyrazil do své oblíbené čajovny na šálek dobrého vietnamského čaje.

1. Návrat

Zde mihla se a zase zmizela!

Jaroslav Kvapil, Rusalka

„Michale? Michale, jsi tady?“ volal s nepatrným cizím přízvukem mladý muž, který právě vstoupil do domu. Byl štíhlý, ramenatý a vysoký, s jemnou olivovou pletí, delšími lesklými, velmi tmavými vlasy a pěstěným krátkým plnovousem. Rysy jeho tváře nesly nepatrnou stopu asiatské příměsi, která byla nejvíce patrná v tmavých, lehce mandlových očích. „Už jsem doma!“

Nahoře nad úzkým dřevěným schodištěm se otevřely dveře a zazněl odtud Michalův pozdrav. Ozvaly se kroky a Nikolaj zvedl oči ke schodišti. Ale nebyl to Michal. Dolů ze schodů pomalu scházela nějaká dívka, oblečená v dlouhých lněných bílých šatech. Její pohyby byly graciézní a plynulé a s každým krokem se jí lehké šaty kolem kotníků zavlnily v secesní křivce. Snášela se k němu stále níž a Nikolaje se zmocnil pocit, že kromě ní, úzkého schodiště a jeho samotného, soustředěného do svých otevřených, užaslých očí, už na světě nic dalšího neexistuje. Dívka si ho zvědavě prohlížela zpod dlouhých tmavých řas a Nikolaj si přitom živě vybavil krásnou a tajemnou *Judith* namalovanou Gustavem Klimtem. Tytěž výrazné oblouky tmavého obočí, krásně tvarované, smyslné rty a oči plné světla zastíněné ospalými těžkými víčky. Kdyby ovšem Judith kdy byla blond. Měla přirozeně zlatavé, vlnité, měkké a bohaté vlasy upravené do nepořádného uzlu na šíji. Také šperk na hrdle té krasavice evokoval secesi.

Nikolaj si uvědomil, jak fascinovaně to děvče pozoruje, a rychle se omluvil.

„*Prostitě,*“ občas, když byl vyveden z míry, upadal do své mateřštiny.

Blondatá Judith se hypnoticky usmála a promluvila tlumeným altem, který její ženskou působivost ještě umocňoval. „Vy jste asi Michalův spolubydlící, Nikolaj, že?“

Přijel jste už z dovolené?“ více nestačila, protože ze schodů dolů rychle seběhl Michal.

Po nezbytném trojím objetí, při kterém se dívce údivem maličko rozšířily oči a zacukalo jí v koutku úsměvem, je vzájemně představil. „Nikolaj Alexandrovič Zorin, architekt. Jak jsem vám, Maro, vyprávěl, vedeme tady už asi osm let takovou ležérní mužskou domácnost. Snad trochu spartánskou, ale nám vcelku vyhovuje. Nikolaji, Marie Solná, fotografka.“

„Mara, prosím,“ upřesnila dívka.

Michal navrhl, aby si společně dali čaj na zahradě, ale Mara řekla, že dnes spěchá. Musí ještě s kolegy pracovat na seminární práci, a než se dostane domů, chvíli to vezme.

„Kam jedete? Třeba byste si s námi mohla vzít šálek čaje a já vás tam potom přiblížím,“ nabídl jí Nikolaj.

„Až na okraj západního předměstí, ale nechci vás obtěžovat, vždyť jste sotva přijel.“

„Bude se obtěžovat s nadšením, přiletěl z Ruska nabitý spoustou energie,“ vložil se Michal. „Jděte na zahradu napřed a já přinesu čaj.“

Vyšli spolu ven lomenými dveřmi a sedli si tam na zahradní lavičku. Povíval příjemný větřík a přinášel jim vůni prvních květů krémových popínavých růží. Nikolaj vnímal jen magnetickou blízkost té dívky, hlasitý tep svého srdce a náhlou neschopnost najít slova, jimiž by s ní zahájil nenásilný, příjemný rozhovor. Co jen si o něm ta krasavice pomyslí, přemítal s obavami. Zavěšené lampády se jemně houpaly a jejich ověsky občas zacinkaly do prodlužujícího se, trochu křečovitého ticha.

Michal všem přinesl zelený čaj s mátou v malých skleničkách a v keramickém hrnku med. Mara se nadechla, a když se k tomu neměl on, sama zahájila povinnou zdvořilostní konverzaci otázkou, jak se Nikolaj měl na dovolené. K svému vlastnímu údivu byl schopen odpovídat jí v celých větách, i když do duchaplného projevu měl toho odpoledne velmi daleko. Jako by si všechny jeho nemalé společenské schopnosti

vzaly bez varování volno. Chvilí jí v rámci obecně zavedené nezávazné hry odpovídal, ale sám se na žádnou aktivitu nezmohl. Nakonec pochopila, že s tímhle člověkem není žádná zábava, odvrátila pohled a řeč uvázla na mělčině. Ticho je přemohlo a společně, každý zabrán do sebe, vyhlíželi přes nižší část zahradní zdi, obrostlou zelení, kde se otevíral velkolepý výhled na město.

Ten Michal má ale neuvěřitelné štěstí, myslel si Nikolaj. Hrozně by ho zajímalo, kde a jak k té krásce přišel. Ačkoli, kdoví, jak to ti dva spolu mají. Jeho starší přítel byl totiž dost záhadný a nevyzpytatelný, co se týkalo osobních vztahů, názorů a vlastně celé životní praxe. Navíc si své podivínství s chutí pěstoval a rád ostatní vyváděl z míry.

„Už budu muset opravdu spěchat, děkuji vám za čaj,“ loučila se Mara a vstávala.

Sebrali sklenice a odnesli je do kuchyně. Pak, už sami bez Michala, nasedli do Nikolajovy sportovní hondy a vyjeli směrem k západu. Auto se svým charakterem k majiteli dobře hodilo, tmavě grafitově šedé a štíhlé, elegantně tvarované. Cesta byla také mlčenlivá, ale ticho teď bylo příjemné, ozvláštňené přitažlivou blízkostí a tajemstvím té dívky. Také její jemnou vůní, jež vyplnila prostor a předávala mu své lákavé vzkazy. Co to je? Černý bez, mařinka? A jasmín, určitě zachytil stopu jasmínu. Na místě byli nečekaně a nevítaně brzo, alespoň z jeho pohledu.

Před Mařiným domem, který měl mnohem více venkovský než městský charakter, se však už potloukali její dva kolegové s aktovkami a notebooky a rozhodně jeho názor o brzkém příjezdu nesdíleli. Oba měli ve tvářích nerudné, otrávené výrazy, že na sebe nechala čekat. Nikolaj najednou pocítil výraznou nechuť zanechat Maru v jejich pochybné společnosti. Podezřelá a nedůvěryhodná individua v uměleckém ohozu, zamračil se pro sebe. Jako by sám takovou chásku důvěrně neznal.

„Děkuji vám za svezení, Nikolaji Alexandroviči,“ řekla Mara a maličko se pousmála.

„Nemáte zač, Maro. A Nikolaj doopravdy stačí. *Otčestvo* používáme jenom při oficiálních příležitostech.“

„Ale je to vážně hezké,“ usmála se. „Takové neobvyklé. Tak navi,“ kývla na něj na rozloučenou, náhle byla duchem už někde úplně jinde a připojila se k těm hezkým, mladým, nesympatickým chlápkům s nořasy.

O nějakou chvíli později seděli oba dva s Michalem ve vysoké chladivé hale a užívali si poklidného večera. Nikolaj, který byl několik minulých měsíců pryč z domu, přejížděl očima interiér a znovu oceňoval jeho prostou krásu.

Čisté bílé zdi, zaklenuté stropy s malými konzolami, dřevěné schodiště a majestátní lustr v byzantském stylu. Ačkoli ten úplně typický nebyl, protože vprostřed zlatého kovového věnce ozdobeného šestikřídlými serafy byla do křížové podpěry vsazena modravá poloprůsvitná kamenná koule. Když byl lustr rozsvícen, světlo se v ní krásně rozpouštělo a zesilovalo. Truhlice, stůl, židle, všechno bytelné, jednoduché, řemeslně dělané a opotřebované dlouholetým užíváním. Michal neměl mnoho nábytku, nechtěl prostoru ubírat na krásu. S tím Nikolaj vřele souhlasil. Věci, jež tady ponechal, byly nezbytné a půvabné zároveň.

V tomto historickém domě Michal žil, jak s oblibou říkal, odjakživa a převážně zde také pracoval, když zrovna nevyučoval na zdejší univerzitě. Pokud Nikolaj věděl, Michalovo vzdělání bylo obsáhlé a v některých oblastech úctyhodně hluboké. Jiných oborů si naopak dost okázale nevážil. Jejich zástupci za to Michala zrovna nemilovali, ale pouštět se s ním do polemik bývalo riskantní. Bylo pro ně tedy mnohem bezpečnější mluvit o doktoru Michalu Zahradníkovi rádoby shovívavým tónem jako o podivínském člověku. Ale většinou se mu jeho výstřednosti promíjely kvůli jeho osobnímu šarmu, který dokázal, pokud se mu chtělo, zacílit s přesností a účinky naváděné střely.

Vyučoval na filosofické fakultě na katedře religionistiky byzantologie a východní křesťanství a výuku ještě doplňoval soukromou psychologickou praxí,

již si zavedl zde v domě. Ve vysokém půdním prostoru věžovité střechy si nechal za Nikolajovy pomoci zařídit pracovnu. To byl jeden z Michalových typických paradoxů, protože psychologie nebyla zrovna tou vědou, jež požívala jeho nejvyšší úcty. Ale o klienty neměl nikdy nouzi, a byl tedy dobrý. To, že byl opravdu velmi dobrý, Nikolaj nakonec věděl s naprostou jistotou z vlastní zkušenosti. Rychle se vytrhl, aby do těch nepříjemných vzpomínek nezabředl.

„Ach ano, Mara,“ reagoval Michal na nevysovenou otázku. „Mara je moje klientka. To znamená informační embargo, jak víš. A co se mě týče, taky milostné embargo, a to ještě nejmíň dva roky poté, co tu terapii ukončíme. To jen na okraj. Ale prozradím ti o ní, že je to vážně nadaná fotografka, opravdu moc dobrá. Měl by sis příležitostně prohlédnout její práce. Třeba pro ni s Tomášem najdete nějaké pracovní uplatnění. A jí by nějaká zakázka, myslím, přišla vhod.“

„Díky, to zní zajímavě. Dobře udělané fotky by se nám mohly hodit, aktuálně i výhledově. Domluvím se o tom s Roháčem. Ale řekni mi o ní ještě aspoň něco, všechno přece nepodléhá absolutnímu utajení, že ne?“

„Líbí se ti, co?“ zeptal se Michal poťouchle.

„Jestli se mi líbí? *Gospodi*, komu by se taková krasavice nelíbila,“ ocenil její půvaby Nikolaj. „Jenomže, a to jsme spolu už mnohokrát důkladně probrali, já si o něčem takovém můžu nechat leda tak zdát.“

„Probrali, ale nikdy jsme k ničemu smysluplnému nedospěli. Dobře víš, že tenhle tvůj tvrdý a nekompromisní postoj nesdílím. Jenom si tím ubližuješ a ničíš svůj život. Neříkám ti, že nemáš zapotřebí velké opatrnosti a kusu práce na sobě, ale to se nakonec týká každého člověka. Pokud si tak ovšem chce říkat...no, to jsem odbočil, tak zpět k Maře.“

Jak jsi viděl sám, je tak krásná, že by jí na to snad měli vystavit speciální zbrojní pas.

Asi si domyslíš, že taková krása děvčeti na jedné straně zajistí spousty zájmu, ne vždycky žádoucího, a na druhé straně o to méně přátelství. Chodí ke mně prakticky

od doby, cos odletěl domů do Ruska, a předtím už jsme se párkrát viděli u mě na katedře. Baví mě a umí mě překvapit, což není zas tak obvyklé. Je to s ní tak trochu jako s těmi vašimi skládacími dřevěnými panenkami. Myslíš si, že už ji máš, a ona naráz provede nečekaný chameleónský obrat a ty zjistíš, že ti všechno jen protéklo mezi prsty. Zajímavá holka.

Vlastně si někdy kladu otázku, kdo by tu měl komu platit za konzultace. A pak, skoro jako vzdor vši té její atraktivitě, má velké a originální umělecké nadání, pokud můžu posoudit.“

Můžeš, dovolil mu v duchu Nikolaj.

„Není to jen taková ta sexy slečna v krátké sukýnce a s prázdnou makovicí, je to zajímavá osobnost.“

Nikolaj se zadíval z okna do tmavnoucí zahrady. Keře se změnilly v černé siluety a vzduch proudící otevřeným oknem byl vlhčí a chladnější.

Michal se nadechl a váhavě dodal. „Kromě toho všeho řečeného, dobrého a hezkého, má ale taky pár dost vážných problémů. Logicky, co by u mě jinak pohledávala. No, a ty máš před sebou taky ještě dost práce, jak víš, takže nemyslím, že by tady bylo šťastné s něčím příliš spěchat,“ zadíval se zkoumavě na Nikolaje. „Na druhou stranu bych se však nevzdával optimismu, alespoň mírného,“ pokušitelsky se usmál.

To byl prostě celý Michal. Cenné rady pro situace, jež se nechystaly nastat. A především, jež by v zásadě neměly nastat. Za ten dlouhý čas, co bydleli společně, si však už Nikolaj zvykl na ten typicky Michalův způsob řeči. Na svérázná a většinou těžko ovlivnitelné názory, nedokončené věty, náznaky souvislostí, jimž nerozuměl, někdy i na reagování o tři kroky napřed nebo nazad. Povídat si s ním bylo vždycky jako jezdit zdviží v mrakodrapu, bláznivě rychle a nevypočitatelně nahoru a dolů, včetně akcelerace. Ještěže už se známe tak dlouho, myslel si Nikolaj, jinak by byl na

zabití. Už kvůli té jeho zatracené tvrdohlavosti. Ačkoli, on tomu říkal *terapeutický optimismus*.

„Tak, pomodlit a spát,“ usmál se naráz Michal v té nejlepší míře. Ukončit konverzaci teda taky uměl. Ale dnes za to byl Nikolaj Michalovi docela vděčný, z nezvyklé únavy a rozrušení toho dne se mu už klížily oči. Kývl mu na dobrou noc a rozešli se každý do soukromí svého pokoje.

Následujícího rána se mu nechtělo vstávat a musel se k jakékoli akci silně nutit. Kdyby bylo po jeho, zůstal by dnes tady, v Michalově světlém, tichém domě a snil by celý den o té krásné dívce ze včerejška. Ale pak se konečně ze svých sladce omamných, poetických představ pozvedl, osprchoval a protáhl. Koupelnové zrcadlo mu vrátilo jeho potěšitelný obraz. Zdvihl ruce, aby si upravil vlhké vlasy. Ujde to, zhodnotil svůj zjev, až na ty ruce.

Tenké, lehce vystupující, rovné i zakřivené jizvy, vytvářející zvláštní obrazce evokující malby primitivů nebo snad výtvořiny moderního umění, hustě od zápěstí nahoru jedna vedle druhé i přes sebe převážně po vnitřní ploše paží, byly už poměrně vybledlé, ale v tomhle množství si jich prostě každý musel všimnout. Nikolaj měl od svých šestnácti let ve svém šatníku všechna trika a košile jenom s dlouhými rukávy. Oblékl si jednu z nich, chladivě modrou, a zapnul manžetové knoflíky.

Pak přešel k východnímu koutu pokoje, kde měl na polici postaveny tři ikony, a zapálil před nimi tenkou svíčku z voňavého včelího vosku. Postavil ji do nádoby naplněné říčním pískem, otevřel knížku psanou cyrilicí, pokřížoval se a začal svým příjemným hlubokým hlasem zpívat tradiční ranní modlitbu. Svíčka pokojně hořela a ozařovala svým teplým zlatým světlem laskavé, klidné tváře světců na ikonách. V Nikolajovi se pomalu rozléval známý pocit bezpečí, klidu a vnitřního jasu. Po čtvrt hodině melodického zpěvu prokládaného poklonami a křížováním vypil pohár vody a vydal se, spíše nechtě než chtě, do práce za svým kolegou, aby přesně v půl deváté, plus pár omluvitelných minut, vstoupil do Tomášova ateliéru, kde bylo

prozatímní sídlo jejich čerstvě založeného podniku. „Čerstvě založeného“ znamenalo před Nikolajovými prázdninami. Společně užívaný prozatímní ateliér se nacházel v objektu bývalé staré fabriky, kterou se Tomášovi podařilo nějak šikovně a velmi výhodně odkoupit od města a zachránit tak před zbouráním. Teď měl uvnitř zařízený prostorný ateliér se spoustou světla a velkorysý loftový byt, který obýval sám. O dalších, ještě nevyužitých prostorách objektu nemluvě.

Jenom v přízemí, pokud Nikolaj věděl, se odbývaly zkoušky jakési hudební partičky, v níž se jeho kolega jednou nebo dvakrát týdně odreagoval. Jedinou, zato výraznou nevýhodou toho nadějného objektu bylo jeho umístění ve staré, ošklivé průmyslové zóně, daleko od čehokoli, co si lidé mohli nějak spojovat s úspěchem či prosperitou. Těžko zde v současnosti uvést na scénu ambiciózní architektonický ateliér. Ale možná jednou, až revitalizace postoupí, tohle místo také dostane svou šanci.

„Privět, Tome,“ pozdravil, „*kak u tějba?*“

Zbytečné se ptát. Kolega Tomáš Roháč, více než slušně urostlý chlapík se svaly vypracovanými posilovnou, s rozježenými krátkými hnědými vlasy a tmavými kostěnými brýlemi, vzhledl lehce popuzeně od zavaleného pracovního stolu. Měl oči neurčité barvy někde mezi šedí a zelení a v poměrně všední tváři se sevřenými čelistmi napjatý výraz muže, který každou minutu svého drahého času využívá efektivně.

„No, vítej nám, hrdino z dálky,“ procedil. „Jak vidíš, nenudím se.“

To ty nikdy, opáčil mu v duchu Nikolaj, kdybys měl ještě tolik talentu jako píle, tak už se tady dávno s nikým nebavíš. Trochu se zastyděl za svou jedovatost, byt' pouze tajnou. Nechtěl takový být, ironický a s chutí provokovat, ale s Tomášem to zkrátka často jinak nezvládal. Musím na tom zapracovat, rozhodl se. Ale teď, nadechl se jako před skokem do studené vody: „Uved' mě prosím tě do obrazu, ať tady jsem co platný.“

Což se Tomáš jal bez odkladu věcně a rázně činit. Nikolaj si mimoděk vybavil obraz hřebíku zatloukaného do prkna silnými údery kladiva. Za prvé, za druhé, za desáté... V Tomášovi to bylo, jak trefně praví domorodé přísloví, jako v koze. Inu, tři měsíce slastného lenošení, rozmazlování tetou Dášou a poflakování po širé, svaté Rusi se v téhle malé zemi, v tomto malém městě jen tak neodpouští.

Navenek pokorně zapisoval za á, bé, cé a občas zvedl oči ke kolegovi, který se nikdy s žádnou prací a vůbec se života během nepáral. Nyní nebylo zbylí, než aby se Nikolaj s notnou dávkou zkroušenosti a bez odmluv pustil do díla. Nepochyboval, že si jej Tomáš s rozkoší vychutnává. Bude to zřejmě několik dní trvat, než se naskytne příležitost, kdy se v kratičké pauze mezi intenzivní prací bude moci nenápadně zmínit o fotografce Maře.

Tomáš a Nikolaj, každý úplně jiný, se spolu v práci pozoruhodně dobře doplňovali. Nikolaj byl z obou ten kreativnější, ten umělecky založený. Když bylo zapotřebí, dostal obyčejně nejpozději do třetího dne od nastolení problému originální a využitelný nápad, jak věc elegantně vyřešit. Ani se nad tím se samozřejmostí všestranně nadaného člověka nepozastavoval. Ještě než přišel do města studovat jako zahraniční stipendista, ukončil v Rusku souběžně gymnázium a konzervatoř. Dělal operní zpěv a podle všeho byl se svým znělým, barevně bohatým hlasem na pomezí basu a barytonu výborně disponován pro pěveckou kariéru. Jenže se nakonec rozhodl dále v hudbě nepokračovat a pustil se do studia architektury. Ale možná mohl stejně dobře dělat matematiku nebo třeba medicínu nebo klidně sociologii.

Teta Dáša by jej ostatně podpořila v čemkoli, oč by projevil zájem, jen aby v milovaném synovci viděla opět kousek vůle k životu. Rozhodně mu nesobecky a láskyplně umožnila opustit Rusko na dlouhý čas, možná napořád. Nikolaj prostě cítil, že pro něj bude přetržení pout s rodnou zemí blahodárné, a to bylo pro tetu hlavní, i když jí synovec bolestně chyběl.

Tomáš se musel sám tvrdě vypracovat z řevnivého sourozeneckého klubka na statku v jakési maličké podhorské valašské vesnici, celkem vzato ve svém úsilí

nepodpořen ostatní rodinou, která měla dojem, že způsob, jakým žijí oni všichni, by pro něho mohl být úplně stejně dobrý. Tomáš časem vrostl do obrazu urputného, systematického a důsledného dřiče, vytrásajícího ještě občas rodnou slámu z bot. Už na fakultě tak trochu pohrdal bohatými synáčky s jejich intelektuálními a uměleckými pseudoproblémy a více než trochu jim záviděl. To druhé samozřejmě nepřiznával ani sám sobě. Jeho nový kolega Nikolaj Alexandrovič Zorin, kterého mu sám život se svým smyslem pro kanadské žertíky přihrál, byl přímo výkvětem této zlaté mládeže a podnětem pro neustálé tvůrčí i netvůrčí konfrontace.

Tomášův život byl sledem neutuchající, efektivní, k cíli napřažené chlapácké akce. Pokud zrovna nepracoval, „relaxoval“ v posilovně nebo nějakým jiným podobně sebemrškačským způsobem. Tak alespoň s kapkou ironie v duchu soudil Nikolaj.

Pak měl ještě tu svou divokou muzikantskou partičku. Koláž na toto téma, která se postupně před Nikolajovým duševním zrakem utvářela, zahrnovala veselé ženy nezatěžující se předsudky ohledně volné lásky, bohatý, nikdy nevysychající proud vína a hlasitý, vyšší kulturou zcela nedotčený hrdelní zpěv. Ten byl většinou doprovázený syrovými zvuky houslí, cimbálem, kontrabasem a Panovou píšťalou zvanou *naj*. Na tu hrál Tomáš, pokud zrovna nezpíval. Alespoň tak tomu říkal. Taky prý se tam s chutí tancovalo.

A k tomu všemu patřily ještě motorky a auta s přívěsy, na kterých se tenhle cirkus přesouval z místa na místo. Celá věc měla ve vztahu k Tomášově osobě jakousi příchut' neuvěřitelná. Když na svého disciplinovaného, zarputilého a čas nemarnícího kolegu Roháče Nikolaj hleděl, připadaly mu ty bohémské zkazky jako zpráva z jiné planety. Nebo jako svérázná místní variace na doktora Jekylla a pana Hyde. Čím ta magická proměna asi nastává, dumal Nikolaj, nasazením té odrbané hučky, které Tomáš říkal klobúk, anebo prvními ostrými tóny houslí? No, po sedmičce vína už ale nastane určitě.

Vzhledem ke skutečnosti, že Nikolaj do nově založené firmy vložil většinu kapitálu, dřel Tomáš většinou mlčky. Ale tři měsíce kolegovy nepřítomnosti Roháčově trpělivosti zřejmě daly zabrat na samou hranici únosnosti. Ne že by Tomáš jako architekt nemíval dobré nápady. Jenže je neměl zase tak často a rozhodně se nedostavovaly v souladu s aktuálními potřebami firmy tak jako u Nikolaje. Ale když už přišly, stály vždycky za pozornost. Jeho návrhy v sobě mívaly kus zemitosti a ráznosti, Tomášovi tak vlastní, a zároveň bývaly plynule a organicky propojeny s krajinným prostředím, ať už šlo o přírodu nebo o město. Jako by z něj přímo vyrůstaly, logicky a nezbytně. Kromě toho, že Tom zvládal hromady nepopulární práce a zpravidla na nic podstatného nezapomínal, občas Nikolajovu genialitu lehce usazoval na zem poukazem k prozaickým skutečnostem jako rozpočtům a mizernému vkusu klienta. Ačkoli s tím druhým problémem si při jednání se zákazníky charismatický, elegantní Nikolaj zpravidla dobře poradil.

Po téměř třech týdnech, kdy jej Tomáš proháněl jako psa od samého rána do pozdního večera, si Nikolaj přinesl plakátovou reprodukcí Repinových *Burlaků na Volze* a vyvěsil ji výmluvně nad svůj pracovní stůl, hned vedle fotokopie *Vladimírské Bohorodice*. Když to kolegoví nedocházelo, zauvažoval o tom, že si ještě nahlas pustí sborový zpěv *Ej, uchněm*. Pak ovšem v duchu došel k realistickému závěru, že poněkud hrubozrný Roháč by ve své nevinnosti nepochopil ani toto navýsost výmluvné poselství.

Když to předevčírem vyprávěl doma u večeře, Michal se smál, až mu slzy stoupaly do očí. Nikolaj by se ostatně smál také, kdyby právě neusínal únavou. Michal se s Tomášem Roháčem seznámil krátce poté, co Tom začal pracovat s Nikolajem. Poháněn touhou co nejefektivněji využívat své zdroje a maximalizovat zisky, řečeno manažerskou hantýrkou, uviděl v Michalovi přesně toho správného kouče, který mu pomůže na cestě vpřed a vzhůru.

Po pravdě, zapůsobila na něj hlavně pověst, jíž Michal požíval v lepších kruzích města jako výjimečná osobnost, nevšední učenec a charismatický terapeut. Právě v těch kruzích, které Tomáš tolik nesnášel a do nichž by se tak moc rád dostal. Michal si o Tomášově žádosti myslel, že v tomto případě je spíš přání otcem myšlenky a že mu nemůže být v současnosti ničím zvláště prospěšný, ale nakonec rezignovaně pokrčil rameny a přikývl. Pak už Nikolaj vídal jen zavřené dveře Michalovy pracovny. Co spolu ti dva nadále při schůzkách ve věži asi jednou za měsíc probírali, netušil, a ani neměl chuť se po tom pít.

Včera se Roháčovi zmínil o fotografe Maře, Michalově doporučení a případném firemním užitku z jejích služeb. Tomáš nepřítomně vzhlédl od počítače svými obrýlenými šedivými očima a vyjel: „Ježkovy oči, na to se snad nemusíme scházet. Podívej se na to, když ty její fotky k něčemu budou, pozvi ji. Čtvrthodinu najdem. Pokud ovšem...“ Zatvářil se skepticky a pokračoval už duchem jinde ve vyřizování mailů.

2. Návštěva

Olav rides along the mountains

-With coal and smith

He came upon an elven house

Ólavur Riddararós

Když Mara to odpoledne opouštěla Michalovu věž, působila už jen na pohled úplně jinak než posledně. Doslova zabalená v tušově černé přiléhavé kreaci, která zvýrazňovala její elegantní ženské křivky a ještě více prodlužovala její postavu. Začalo to nahoře malým roláčkem a končilo u kotníků dlouhou sukní s rozparkem. Následovaly krásné černé střevíčky s odvážnými podpatky. Paže byly volné, ozdobené stříbrnými náramky s měsíčními kameny.

Byla trošku naličená, ale jemný make up nedokázal zakrýt bledost z nevyspání, unavené, uplakané oči a tmavé kruhy pod nimi. V ruce držela sluneční brýle jako masku nachystanou pro venkovní svět. Nikolaj se předchozí dvě hodiny nenápadně zdržoval v hale, aby mu náhodou nezmizela dřív, než s ní stačí promluvit. Nyní jí poněkud rozechvělý vykročil v ústrety.

„Dobré odpoledne,“ pozdravila ho nezněle.

Aby ji neuváděl do rozpaků tím, jak zírá na její uplakanou tvář, hleděl kamsi neurčitě za její hlavu a zpravil ji o výsledku svého jednání s Tomášem. Vynechal jenom jeho předběžnou skepsi.

„Dobře, jak jste na tom dnes večer s časem, Nikolaji? Máte už něco? Kdybyste mě vzal domů, mohl byste se při jednom podívat na věci, které právě dokončuji.“

Pochopil, že se za tím skrývá malá prosba, aby dnes byla ušetřena cesty městem a spousty zvědavých pohledů. Jistěže to pro ni rád udělá. Ostatně, byl by šťastný, kdyby pro ni mohl udělat mnohem víc než takovou maličkost. „Samozřejmě,

Maro, ale nejste dneska moc unavená? Tím chci říct, že vás klidně třeba jenom odvezu.“

Během pár minut byli v autě a chystali se vyrazit západním směrem. Usmála se, opřela hlavu o opěradlo, zavřela oči a setrvala tak po celou dobu jízdy. Seděla jen kousek od něj, ale nedobytně uzavřená do svého tichého světa. Mohl se trápit, jak chtěl, otázkou, kdo jí co provedl, a utěšovat šťavnatými představami, co by on na oplátku rád udělal mizerovi, jenž jí ublížil, ale nebylo mu to nic platné.

Když byli na místě, ještě chvíli spolu tiše seděli v autě. Nikolaj pořád čekal, zda Mara nepromluví o příčině své utrápené tváře. Ale připadalo mu neomalené a necitlivé ptát se jí, vlamovat se někam, kam ho nepozvala. Ona však jen seděla a mlčela. Nakonec otevřela oči a poděkovala mu, trochu na rozpacích, ale vděčná, že se choval tak chápavě.

Pak se nečekaně zeptala: „Jak že to přesně děláte?“ Naklonila se k němu a třikrát jej symbolicky políbila. Obklopila jej její jemná vůně a srdce mu najednou tlouklo až v hrdle.

Nepatrně se usmála a navrhla mu setkání nad fotografiemi někdy po víkendu tady, u ní doma. Z představy, že se s ní ocitne sám v soukromí jejího vlastního domu, se mu zatajil dech. Ani nevěděl, jak se s ní rozloučil. Otočil před domem auto, zamával jí a ujížděl zpátky zahalený do vůně její pokožky a svých vlastních toužebných představ, jimiž občas probleskla příjemně mrazivá vzpomínka na její bezprostřední blízkost a dotek jejích rtů na jeho tváři. Čekal celý napjatý, že Michal u společné večeře přece jen něco o příčině Mařina stavu utrousí, ale čekal naprosto marně. Jeho přítel seděl za stolem a trochu nepřítomně žvýkal tmavý domácí kváskový chleba s černými olivami. Chléb pro ně upekl osobně otec Serafim a oba si jej velmi považovali. Byl výrazně nakyslý, chuťově plný a vydržel jim v dobrém stavu i čtrnáct dní. Michal byl přes sobotu a neděli zadumaný, a pokud zrovna neseděl obložený stohy knih u počítače a nepsal, hleděl nepřítomně z okna jako někdo, komu

na myslí tanou docela jiné věci než ty související s Nikolajem a jeho zmatenými pocity ohledně krásné Mary.

V domluvený večer, po dni, kdy nemohl myslet takřka na nic jiného než na to, co jej čeká večer, stál Nikolaj před brankou rodinného domu, v němž žila Mara. Hned za dveřmi ucítil tu typickou atmosféru starých bytelných venkovských domů se silnými zdmi, tu chladivou vlhkost a kořenitou, zemitou vůni. Bylo to trochu jako vstoupit do tůňky a teď, v teplém, téměř letním večeru, to bylo osvěžující a příjemné. Rozhlédl se kolem dokola.

„Ráda vám potom ukážu dům, jestli vás zajímá,“ usmála se trochu unaveně Mara, dnes opět úplně jiná než posledně, oblečená v divoce vzorované dlouhé tunice na ramínka. Ale i přes ty odvážné vzory byly barvy jejích šatů harmonické, převážně jemné zeleně a měkké běloby, jen občas oživené vstupem jiné barvy. Slušelo jí to, včetně prstenu s těžkým matně zeleným kamenem a bujných zlatavých vlasů, volně padajících na záda. Postavila na čaj a sedla si k počítači. Vsunula disk a rozklikla první soubor.

Za chvíli byl už Nikolaj bez návratu vtažen do světa jejích magických černobílých fotografií. Ne že by byly jejich náměty převratně originální. Čerpala v běžném prostředí města a okolí, zaměřujíc se na ukryté, sotva znatelné děje jako na doklady vlastního tajného života věcí, utvářejících náš svět. Věcí, jejichž bezděčnou přítomnost jsme se naučili nevnímat, věcí tvořících pozadí našich větších i malých příběhů. Mara jako by měla schopnost intuitivně vníknout do hlubiny svých objektů. Tam, v těch skrytých místech ležících mimo to, co je nám zjevné, podobně jako japonští mistři krajináři uchopila samotnou esenci věcí, aby se s ní vynořila jako lovkyně perel a předložila úlovek divákovi.

Už prošli cykly věnované koloběhu vody ve městě i nevšedním architektonickým detailům. Mara otevřela další soubor. Nikolaj nečekaně uviděl impozantní, strohé, nahé balvany na jakémsi opuštěném severském mořském břehu.

Rada fotografií vyprávěla a rozvíjela každodenní dramata odehrávající se na rozhraní souše a vody.

„Kde je to focené?“

„Faerské ostrovy, o loňských prázdninách. Docela dlouho jsem žila v Dánsku.“ Tečku za touhle větou vyslovila maličko zřetelněji a Nikolaj pochopil. Na posledních třech snímcích byl zachycený velký starý havran sedící na kameni. „To je ten, co vykloval oči mrtvého krále. Pak byl tak chytrý, až mu to škodilo.“

Spiklenecky přivřela oči, melodicky se zasmála a zavřela soubory.

Po chvíli společného mlčení a vychutnávání aromatického bylinného čaje ve velkých květovaných šálcích se jí Nikolaj zeptal, zda by byla ochotna na zkoušku vyfotografovat něco z jejich práce. „Nechám to na vás, Maro. Sama posuďte, co za to stojí, a něco nám předložte. Já jsem přesvědčený, že nám máte co nabídnout, ještě to ale musí odsouhlasit kolega Roháč. Stačí vám čtrnáct dní?“ Nyní, když se z jejího kouzelného světa vynořil, usiloval o věcný, rozumný tón. Tím, že je úplně mimo ze zmatených fantazií plných beznadějných tužeb, jež se mu honí v hlavě, ničemu nepomůže.

„Snad ano, ale nemůžu s tím začít hned,“ odpověděla rozvážně. „Trochu mě tlačí nějaké zanedbané školní pohledávky. Ale tak za týden, deset dní bych na tom mohla začít pracovat, jestli nevadí.“

Nevadilo. Aspoň se bude mít na co těšit a potom, říkal si, že do té doby Tomáš nabude trochu lepšího rozmaru, což by věci pomohlo. Hlavou už se mu honilo pár nápadů, o nichž si myslel, že by mohly být oboustranně prospěšné. Ale první tah chtěl nechat na Maře.

„Teď ten dům, pojd'te,“ vyzvala jej. „Původně je to selský statek a naše rodina ho vlastní už nejméně tři generace. Zdá se mi zajímavý a ráda si poslechnu, co si myslíte o tom, jak jsem si jej zařídila. Neobývám jej celý, jen tu část, kterou potřebuji. Zbytek je zavřený a tam nepůjdeme.“

Začali útulnou, trochu nepořádnou kuchyní. Takovou, ve které dostanete chuť posadit se na čaj a pár sušenek, klábosit a rozhodně nemáte strach z toho, že někomu upatláte leštěný chrom různých super přístrojů. Pokračovali pracovní naplněnou rozmarným a barevným tvůrčím nepořádkem. Potom mu Mara ukázala ložnici s velkou a na pohled měkkou bílou postelí přehozenou světle modrým háčkovaným přehozem. Nad její pelestí visela zvětšenina té působivé fotky se starým havranem.

„Krumm,“ pronesla Mara zničehonic skřípavě, jako by toho havrana Nikolajovi představovala, a tiše se zasmála něčemu, co věděla jen ona sama.

Při pohledu na její postel mu znatelně stoupla tepová frekvence, a tak se raději rychle podíval někam jinam. Některé věci je lépe ani nepřipomínat. Zrak mu padl na toaletní stolek se zrcadlem. Na sloupcích zrcadla a v rozložených krabičkách byla pověšena a vyložena spousta krásných originálních cínových a stříbrných šperků se vsazenými polodrahokamy. Takhle shromážděné vypadaly jako měkce zářivý pohádkový poklad.

„Dělám je a tak trochu se tím i živím. Tím, že je nosím, jsem vlastně sama sobě reklamní plochou,“ vysvětlila. „Pojďte,“ pobídla jej dál. Vešli do dalších dveří, hned sousedících.

„Na tohle jsem obzvlášť pyšná.“ Ta místnost, která si velikostí příliš nezdala s její ložnicí, byla koupelna. Vybavená velikou, hlubokou starosvětskou vanou na nožkách s prackami, zrcadlem s policemi, komodou s malými šuplíky a proutěným křesílkem s pohozenou osuškou. Nábytek byl nabílený a patinovaný. Na stropě visel malý křišťálový lustrík s ověsky a kupodivu se sem hezky hodil. Prosklené dveře vedly na venkovní terasu a spolu s velkým oknem místnost bohatě osvětlovaly. Zvenku se sem doslova vrhala zahrada kvetoucími jasmínovými větvemi. Mara otevřela dveře a dovnitř vevanuly všechny ty sladké a kořenné vůně.

„Krása, Maro,“ ocenil její dílo.

Spokojeně se usmála, sedla si na okraj vany a poklepala na něj, aby jej přiměla zaujmout místo vedle sebe. „Že ano,“ řekla. „Miluju koupelny.“

„Já je zase tolik nemiluju, ale dá se v nich většinou dobře zpívat.“ Zanoval zkusmo a potichu kousek známé Figarovy árie. Hlas se mu nečekaně bohatě a melodicky rozezvučel, odrážen stěnami a vanou.

Mara vykulila oči a zasmála se. „No tohle. Jste samé překvapení.“

Také se usmál. „To už je dávno.“

„Já v koupelně moc nezpívám, tedy nic, co by stálo za řeč. Ale chodím do ní relaxovat a přemýšlet. To je někdy totéž, jak pravil medvídek Pú. Nebo snad řekl něco podobného. Můžu se skoro spolehnout, že to, co mě napadne v koupelně, dává smysl, dřív nebo později.“ Odmlčela se a zahleděla se ven. „A mimo všechny tyhle skvělé možnosti, koupelna je prostě nejvíc sexy místnost v domě. Kam se ložnice hrabe,“ vykládala. „Vy to tak necítíte?“

Nikolaj měl náhle dojem, jako by mu uvnitř těla cosi tiše a příjemně vybuchlo. Vlna energie, která okamžitě vtáhla jeho pozornost dovnitř, postupovala od hlubin směrem k periférii a zaplavovala jej intenzivními vjemy. Bylo to trochu jako náraz teplé slané vodní vlny, když si lebedíte na měkkém písčném mořském břehu. Neschopen slova souhlasně kývl. Seděl těsně vedle ní v její sexy koupelně na vaně, v níž se koupává a medituje přitom o moudrech medvídku Pú. Byl si naprosto vědom, že pocity, které to v něm probouzí, jen tak nerozchodí.

Ale Mara, jak už to u žen občas bývá, si s konverzací vystačila prakticky sama. Koukala do zahrady a povídala něco o svých loveckých výpravách na bleší trh. Když byl opět schopen se připojit, zjistil, že na něj s úsměvem hledí. „Nikolaji, co kdybychom si spolu přestali vykat. Michal sice říkal, že vy Rusové jste velmi formální, ale třeba máte liberálnější názory.“

Zatvářil se přísně. „To nepůjde, Maro. Tykání se totiž musí zapít. V tom jsme my Rusové naprosto nesmlouvaví.“

„Počkejte,“ požádala ho a zmizela.

Nikolaj vzdychl a snažil se trochu usadit svou překotnou srdeční akci. Vrátila se s podnosem s vysokými skleničkami naplněnými sytě růžovou malinovou. Připili si společně na zdraví a na tykání.

„Maliny jsou z naší zahrady, s těmi nehýřím,“ zdůraznila výjimečnost té chvíle. „Já totiž nemůžu pít, myslím alkohol. Jsem opilá, sotva si čichnu ke špuntu. Někdy mi dokonce stačí, když se napijí kamarádi a já z toho mám v hlavě stejně, jako bych to táhla s nimi. Nebývá to zrovna příjemné, zvláště když mají smutnou opici. Jako by se to do mě nějak přelévalo. Občas se samozřejmě taky napiju, ale většinou s opravdu hroznými následky.“ Pak se pomalu naklonila, aby ho lehce políbila na ústa vlhkou pusou vonící malinami.

„Tohle zase při tykání děláme u nás. Bez pardonu,“ a zasmála se.

Nikolaj v tu chvíli nabyl dojmu, že tu místnost musí okamžitě opustit, pokud mu mají být ještě co platné k rozvaze a opatrnosti nabádající rady Michala a otce Serafima. Pryč, než bude příliš pozdě, ještě než se ty horké vyšlehující plamínky vzmůžou a zachvátí jeho rozum i vůli. Sebral tedy veškeré své odhodlání, nadechl se a hrdinsky vykročil přes terasu do zahrady. „*Ach, strýče Marku, potkal jsem tu nejkrásnější dívku na světě,*“ vybavil si, co včera četl těsně předtím, než usnul.

Michal mu zrovna minulý týden strčil na stůl *Tristana a Isoldu*. Jako každý správný jungián vždycky uměl vyhmátnout ten pravý obraz, příběh či báseň jako komentář k situaci.

Mara se zastavila ve dveřích jako v rámu obrazu a tiše jej pozorovala zpod přivřených víček. V tuto chvíli připomínala Klimtovu překrásnou Judith více než kdykoli předtím. Nikolaj z rozpaků právě věnoval napjatou pozornost jasmínovému keříku a prsty probíral kvetoucí konce jeho větviček. Jeho srdce nepřestávalo pracovat jako splašené. V duchu se častoval šťavnatými nadávkami ve své košaté mateřštině. Tomáš Roháč, na něhož občas hleděl tak svrchu, by si v takové situaci jistě poradil úplně přirozeně. Na rozdíl od něj, který tam stál jak to boží dřevo, neschopen jakékoli smysluplné reakce.

Mara teď udělala několik kroků k němu, ale šla velmi pomalu, jako by se brodila hlubokou vodou. Náměsíčně sklopila oči a vzala jej za ruku. Chvilí zasněně váhala a pak mu automatickými, mimoděčnými pohyby rozepjala knoflíky manžety a rozevřela rukáv. Ta nečekaná důvěrnost jej na chvíli zbavila schopnosti rozumně myslet a reagovat.

Konečky jejích prstů přistály na jeho osobní planině Nazca a začaly pomaloučku mapovat siločáry jizev. Měl pocit, jako by pod jejími prsty staré, vybledlé jizvy začaly pulzovat, jako elektrické dráty po dlouhé pauze připojené znovu ke zdroji energie. Ne, tohle není žádná erotická hra, uvědomil si náhle a zmateně. Tohle je jiné, lákání a volání dávných věcí z hlubin, těch, jež tam měly umlčené a dřímající zůstat. A už mu před duševním zrakem začaly náhle a nevladatelně naskakovat potlačované obrazy z minulosti, ostře barevné a čerstvé jako v ten den, kdy se mu zapsaly do paměti. Věděl, že každý pokus o jejich odsunutí je v tuto chvíli odsouzen k nezdaru.

Byl zase ve městě Kostromi, u tety Dáši, v jejím obrovském starém bytě s vysokými stropy a starožitným nábytkem. V hlubokých nocích, v hodině mezi psem a vlkem, kdy se znova a znova probouzel vlastním křikem, bolestně rozevírajícím křečí stažené hrdlo. Zase cítil potem promáčené tričko i nevladatelný třes svého ubohého, odporně vychrtlého těla. Zase viděl kruhy pod svýma tmavýma mandlovýma očima, podobající se modřinám, rozkousané rty a téměř dohola ostříhanou hlavu v zrcadle pověšeném nad umyvadlem.

Udělalo se mu špatně ošklivostí. Vzpomněl si na lesklý ostrý nůž ve své ruce a na stružky krve stékající po pažích. Tělem se mu rozlévala úlevná, milosrdná bolest vyzařující z ran na pažích, jež odvracela jeho pozornost od pekla, které se usídlilo v jeho duši. Ochraptlý nářek, kterým se snažil překřičet hlasy, jež mu tvrdily, že je tomu tak už provždy a že nakonec za všechno to zlo může jen on sám.

Bílé dlaždice sprchy a útěšný vodní proud, který jeho krev vířil, ředil a splachoval odtokem pryč. A konečně vytoužená, milosrdná chvíle vysvobození, kdy

jej opustily smysly a on se zhroutil dolů na ty bílé dlaždice. Jeho vědomí propadající se chromovou kanálovou mřížkou a unikající dolů spolu s jasně červenou krví. Voda, jež na něj ani potom nepřestala stékat svými jemnými pramínky. Tisíckrát si v těch nocích přával, aby ta voda mohla všechno odnést, aby ho spláchla z tváře světa. Jaká nesmírná úleva, jaká naděje se pro něj v těch letech skrývala v představě nebytí. Ale vysvobození nepřicházelo, ta hrůzná sekvence se odehrávala den za dnem, týden za týdnem, stále stejně, jako když se zasekne deska.

Mařin výraz byl v tom okamžiku výrazem dítěte, které naslouchá znehybněno strachem děsivému vyprávění. Takovému, jež je nutí zacpat si uši, utíkat a zachránit svůj nevinný svět před vpádem neznámých příšer. Ale nakonec to stejně nedokáže, protože je tou hrůzou, která se na něj valí, fascinováno jako malý králík, před nímž se tyčí kobra. Hrdlo se mu teď znovu stáhlo známou křečí a on stál neschopen vydat hlas nebo učinit pohyb. Nedokázal říct, jak dlouho tam tak stáli. Nakonec nějak našel sílu k bolestivému nádechu.

„Maro,“ požádal, nebo spíš bezmocně zaskučel roztřeseným hlasem. „Maro, nech už toho, prosím tě.“

Jeho hlas ji vytrhl a ona zmateně zareagovala jako někdo právě probuzený z nejhlubšího spánku. Prudce rozhodila ruce a pak je rychle přitáhla k sobě. Objala si rukama paže, jako by ji naráz roztřásl chladno. Nebo jako by si chránila právě popálené prsty.

„Co jsem...promiň, prosím tě. Prosím, promiň,“ zazmatkovala. Dotkla se rukou čela a prsty protřela místo mezi krásnými oblouky obočí. Pak se otočila na patě a beze slova rychlým krokem zmizela v domě. Následoval ji. Atmosféra mezi nimi se najednou úplně proměnila, jako když do mořské vody vypustí sépie při úniku svou dýmovou clonu. Šla před ním, dodržujíc co největší vzdálenost mezi nimi. Bez dalšího otálení se pak v chladné předsíni rychle rozloučili strojeně veselými hlasy, vyhýbajíce se navzájem pohledem.

„Nerad jsem měl zase jednou pravdu,“ zavrčel na něj Michal o tři dny později večer. Mara před chvílí odešla. Nikolaj jí nabídl doprovod, ale ona spěchala. Prý už musí, ale jde někam jinam než domů, sdělila mu, míjejíc jej očima. Nebyla moc dobrá lhářka. Neustále uhýbala a unikala, aby mezi nimi zachovala největší možnou distanci. Jako kdybych byl nečistý, říkal si Nikolaj. Nakonec, celá ta léta si to o sobě myslím i já sám.

„Vy jste jako malá děcka. Jeden z vás na chvilku spustí oči a vy hned radostně uděláte cokoli, abyste si vzájemně ublížili. A pokud možno s bolestivými následky. Neupozornil jsem tě snad, že máš být opatrný? Zábavná pyrotechnika, zápalky a ostré předměty, oblíbené to hračky batolat,“ odfrkl si vztekle Michal.

Nikolaj polkl naprázdno a sklopil oči. Cítil se jako vypeskované dítě a neměl, co by chtěl anebo mohl uvést na svou obranu. Nějaké „netušil jsem,“ a „snažil jsem se,“ by Michal s rozkoší rozcupoval na kousičky, jak ho tak znal. Mlčet zlato. Navíc už tak dost trpěl, protože po setkání s Marou se jeho noční můry, předtím uspané s Michalovou pomocí a s vypětím všech jeho vlastních sil, opět probudily a zahájily s ním svou známou děsivou a vyčerpávající hru. Temné kruhy z nevyspání pod očima hovořily samy za sebe. Odsunul od sebe plný talíř.

„Jez, sněž prosím tě něco. Vždyť přece víš, že hladověním své problémy nevyřešíš,“ pobídl jej Michal, náhle starostlivý. To už říkal na cestě do kuchyně, kam odnášel své nádobí. „Zastavím se ještě za tebou, než usneš.“

A zastavil. Tiše vklouzl do jeho pokoje s miskou zapálených dýmajících bylin. Ve směsi byl tentokrát kromě obvyklého kadidla, bazalky a tymiánu přimíchán také trpký, silný pelyněk. Michal obcházel pomalu celý pokoj za kolébatého modlitebního zpěvu a rozháněl očištný dým metličkou do všech koutů, kolem oken a dveří. Také nad postelí. Nakonec položil dýmající misku pod ikony. Usedl na kraj postele a vzal Nikolajovy sevřené ruce do svých dlaní. Hleděl pokojně do jeho tváře svými modrými očima a dlouho mu tiše zpíval. Nikolaj si ještě v posledním okamžiku před usnutím uvědomil, že v Michalově nezvykle bledém obličejí jsou přítomné stopy

vyčerpání, narýsované ostrými vráskami kolem úst, a že jeho modré oči ztratily něco ze své obvyklé jasnosti.

Nikolaj se konečně jednou pořádně vyspal. Od toho dne už ostatně spával lépe. Dost snění o krásné Isoldě a bláhových nadějích, rozhodl se. Stačilo jen nepatrně popustit svým touhám uzdu a hned to přineslo skvělé výsledky. Ještě pár dní takového bláznění a mohl by se rovnou pakovat na psychiatrii. Opřel se tedy vši silou do práce a trpělivě odvracel své myšlenky od čehokoli, co s ní nesouviselo. Kromě pracovního nasazení od rána do pozdního večera snad už jen odříkával či zpíval rozsáhlé modlitební texty a účastnil se dlouhých, meditativních bohoslužeb, vedených v malém dřevěném chrámě otcem Serafimem. Ani není třeba říkat, že z jeho nové, spořádané pracovní horlivosti měl Tomáš Roháč velikou a nelíčenou radost. Konečně viděl kus solidní práce, jak tomu říkával.

Nikolaj právě stoupal po schodech k ateliéru s těžkým nákladem vzorků obkladových kamenů, jež dnes obdržel, v náruči, když shora zaslechl nečekaný zvuk. Bylo to dueto uvolněných, radostných kaskád smíchu. Jemu tedy s těmi šutry do skoku nebylo. Vkročil do místnosti a s úlevou odložil své břemeno.

Ke svému překvapení uviděl svého pracovitého kolegu, jak sedí s rukama založenýma v týle a nohama v kvalitních kožených botách opřenýma přes okraj desky pracovního stolu. Roháč se smál plným, hlubokým, melodickým smíchem, který od toho suchara ještě nikdy v životě neslyšel. Jeho brýle ležely na stole a Nikolaj si s konečnou platností ujasnil, že Tomášovy oči jsou vlastně jadeitově zelené.

Na malém stolku před velkým oknem seděla sama čarovná Isolda v úplně obyčejných černých riflích a oválně vystřiženém černém tričku, komíhala nohama ve vysokých šněrovacích botách s cvočky a chechtala se jako divoženka. Ve svých bohatých zlatých vlasech měla těžkou plochou sponu a na krku jí visel veliký fotoaparát. Ve vzduchu byla cítit plná vůně arabské kávy, již Tomáš připravoval v džezvě po bosenském způsobu. Kdy se ti dva seznámili?

„Ahoj, Koljo,“ pravil ležérně Tomáš.

Nikolaj se nadechl, prudce a vztekle. *Koljo*. Ještě toho kousek. Takhle mu Roháč začal říkat, jsa ovlivněn jistým, v této zemi nesmírně populárním filmem, ještě kdysi na škole. Nikolaj toto oslovení upřímně nesnášel. Netřeba ani dodávat, že kolegové se nadšeně přidali a za chvíli se „Kolja“ velmi vžil.

„Ahoj vespolek,“ odvětil velmi mírně, do čehož vložil nevšední úsilí.

Podali mu hrnek s kávou a pak si vyposlechl Tomášovu chválu Mary. Kolega mu nadšeně předkládal přesně totéž, co se Nikolaj sám Tomášovi snažil trochu strážlivější formou sdělit už před čtrnácti dny.

„Pojď se podívat, prosím tě,“ zval ho Tomáš a Nikolaj se váhavě přiblížil, aby zhlédl Mařino dílo. Nezklamala a přinesla nádherné fotky jejich realizací, jak každého z nich zvlášť, tak obou společně. Musela toho spoustu nachodit a najezdit.

„Teď by Mara ještě chtěla udělat nějaké fotky přímo tady v at'asu a taky vyfotit nás dva při práci. Jestli jsi teda pro.“

Jestli je pro. Před třemi týdny by kvůli takové vyhlídce vyskočil radostí do stropu. Jenomže před třemi týdny ještě neměl v hlavě věci srovnané tak, jak má nyní. Po chvíli váhání zareagoval očekávaným a patřičným „to bude skvělé“, i když řečeným trochu nemastně a neslaně. Nebude to zrovna lehké, mít ji tady, ve své bezprostřední blízkosti, a přitom neztrácet ze zřetele, že by si myšlenky na důvěrný vztah mezi nimi dvěma vůbec neměl připouštět. Nehodlal však promarnit velké úsilí minulých dní, které jej stálo obnovení vnitřní rovnováhy. Bude to zkrátka muset vedle toho téměř neodolatelného pokušení nějak ustát. Jak, to netušil, neboť měl dojem, že právě vyčerpal všechnu svou fyzickou i duševní energii. Vydal se, když v minulých nocích bojoval se znovu probuzenými běsy svých starých nočních přízraků a ve dne se pak nevyspaný týral luštěním záhady, čím se Maře tak naprosto zprotivil. Neobtěžovala se totiž objasnit mu být to nejmenší a vyhýbala se mu, jak jen mohla. A v těch pár případech, když už musela, s ním obcovala s ostentativním, alespoň dvoumetrovým odstupem jako bráhman s nečistým.

Ted', když mu odepřela svou přízeň, si uvědomil, jak snadno upadl do vleku svých bláznivých nadějí. Jak toužebně doufal, že by to mohla být pravda, že by se pro něj přece jen nějaká cesta našla. Měl z toho až závrať, když si to představil, on a tahle pohádková víla. Ty bláhovosti mu nasadil do hlavy Michal a on tu lehkovážnost nyní svému příteli pořádně zazlíval. Když tedy neměl rozum Michal, musel ho mít on. Nakonec, ať mu jiní radili, co chtěli, Nikolaj byl za své činy a jejich následky zodpovědný sám. Zaťal tedy pokaždé znovu zuby a léčil se způsobem, jenž se mu osvědčil už v minulosti. Tvrdě se postil, dřel do úpadu a snažil se vyprázdnit hlavu od každé jiné myšlenky.

A když už musel na Maru myslet, pokoušel se co nejupřímněji obnovit své původní, dobře uvážené rozhodnutí, k němuž dospěl kdysi v pouhých sedmnácti letech. Tehdy si umínil, že pokud mu ještě kdy na nějaké ženě bude záležet, nebo se do ní, nedej bože, zamiluje, udělá všechno proto, aby před ním byla v bezpečí. Ochrání ji třeba i proti její vůli před zlem, které v něm spí a o němž kromě Michala a jeho zpovědníka věděl jenom on sám. Nyní se mu to po všech těch letech, kdy se mu dařilo držet sám sebe na uzdě a považoval kapitolu nadepsanou „láska“ za definitivně uzařenou, skutečně přihodilo. Nový cit v něm plál jako právě založený stepní požár a Nikolaj už věděl, že cesta zpět neexistuje. Ne, teď už to v jediném horkém šílenství shoří všechno, a že toho v něm bylo za ta léta askeze nastřádáno dost. Bude to bolet? Ale jistěže. S tím se prostě bude muset vypořádat. Zároveň mu bylo docela jasné, že nedostane žádnou jinou možnost, jak Maře projevít opravdovost svého citu než tu, že se jí tiše, nenápadně odřekne a popřeje jí, aby šla dál nějakou šťastnější cestou než tou, již by sdílela s ním.

Napjal tedy všechny síly, aby svému hrdinskému předsevzetí dostál a potlačoval přitom horší impulzy, jako třeba skoro nezvladatelnou chuť skočit Tomášovi do úsměvu, byť jenom za prznění svého jména. Jako by nestačilo, že trpí jak poslední pes, musí být ještě ke všemu zesměšňován. Pouhá blesková představa rázného odvetného činu vykonaného na Roháčovi byla slastně úlevná. *Rozbít mu*

hubu nikam nevede, přesvědčoval sám sebe stále znovu a snažil se nevěnovat dnešního dopoledne, ani dopoledne následující těm dvěma smíškům víc než jen roztržité pohledy od počítače a suché, zdvořilé poznámky. Jako by si teď s Tomášem vyměnili role.

„Udělám nám kafe, jo?“ zeptala se Mara z čista jasna jednou ráno, kdy Tomáš vyřizoval pochůzky. Otevření jejich ateliéru v centru se už blížilo na dohled a Nikolaje z toho vědomí občas jemně zamrazilo. Mara, oblečená celá v černém a přiléhavém, kolem nich chodila tichounce jako kočka na lovu, jen občas slyšeli mezi prací cvaknutí její spouště. Bylo však téměř nemožné chytit ji při činu.

„Díky, kafe nebudu.“

„Nebudeš kafe, Koljo, nebo nebudeš kafe se mnou?“

Otočil k ní tvář, jak doufal, zcela vyrovnanou. „Zkus to, prosím tě, trefit někde mezi Alexandroviče a Kolju, jo?“

Jen se pobaveně usmála.

„V poslední době mám kafe až moc. Obvykle kafe vůbec nepiju, piju čaj, Maro. Jsem Rusák, jestli pamatuješ.“

„OK, čaj, Nikolaji.“

„Neumíš ho vařit,“ sdělil Maře trpkou pravdu, a aby měl pokoj, vstal a připravil si jej sám. Mara mu koukala pod prsty.

„Ty se na mě zlobíš? Nevím o tom, že bych ti byla něco udělala. A pokud jsem udělala, nebylo to naschvál.“ Dívala se na něj dětsky průzračnými, krásnými očima.

„Nezlobím a neudělala,“ odvětil mírně a neosobně místo toho, aby ji teď vzal do náruče a políbil. Toužil po tom tak, že raději udělal dva kroky od ní, aby pokušení nepodleh.

„Tak proč se chováš, jako kdybych udělala? Tak chladně a cize?“

„Prostě mezi námi něco proběhlo, něco, co nemělo. Musela sis toho přece taky všimnout.“

„Jo, tamto. No, jo. Nemusíme o tom mluvit. Můžeme na to zapomenout.“

„Mluvit o tom nebudeme, ale zapomenout na to nemůžeme. Neměli bychom, protože věci se tím trochu změnily.“

„Natolik, že teď už spolu nebudeme přátelit?“

„Přátelit. To myslíš spíš kamarádit, že jo. Kamarádit bychom snad mohli.“

„Fajn,“ oslnivě se usmála, jako by právě dostala všechno, co si kdy toužebně přála. „Tak teda, kamarádi nafurt,“ uzavřela.

Polkl naprázdno, jak moc byla ta věta Tomášova.

Rychle se otočila, až blondřatý ohon zavlál a sklonila se k fotoaparátu. Mara pracovala nečekaně efektivně a za pár dní jim odprezentovala fotografie, které je oba zachycovaly při práci. Nádavkem i pár takových, které je při práci nezachycovaly, ale Maru bavilo udělat jim je. Tomášových fotek byla hromada, Nikolajových vlastně jen pár. Zatajil dech, když se uviděl Mařinýma očima. Jako by toho přísného, zadumaného, vlasatého a vousatého muže ani neznal. Nejvíce ze všech se mu líbila ta, na které byl zachycen v mimoděčném mlčenlivém dialogu se slavnou vladimírskou ikonou.

Tomášovy fotky byly různorodé, jako by ani nezobrazovaly téhož člověka. Byl na nich ten důvěrně známý, disciplinovaný a pracovitý chlap, ale pak tam byl zachycen také muž, o jehož existenci vůbec ani netušil. Jeho výraz odrážel zemité sebevědomí, mužskou dominanci a magnetickou, neodolatelně živočišnou smyslnost.

„Dobré odpoledne, pane Hyde,“ utrousil Nikolaj mimoděk směrem k jedné z těch nadsamčích fotek. Závidět někomu fakt není dobré, připomněl si.

Mara s Roháčem se k němu překvapeně otočili, ale *pana Hydea* pochopila jenom ona. Mrkla na něj a usmála se. Tomáš se zamračil. Tak přesně tyhlety nepřehledné hry neměl rád. Vzal si slovo, aby tady taky někdo řekl něco rozumného. „Asi se oba dva s kolegou Koljou shodneme, že tě, Maro, bereme,“ prohlásil stručně a jasně.

Nikolaj tedy kývl, více se ani nečekalo. Touha dát Tomášovi pěstiti do hranaté čelisti za toho Kolju se tentokrát kupodivu ohlásila jenom mírně.

Po chvíli váhání Tomáš připojil. „Měl bych k tobě, Maro, ještě prosbu.

Osobní. Nevím ale, jak jsi na tom s časem a možnostmi.“

„Zkus mi říct, oč jde, a uvidíme.“

„O tu moji muzikantskou partu, jak jsem ti o ní vykládal. Neudělala bys nám pár fotek?“

„Popřemýšlím,“ přislíbila Mara, sbalila fidlátka a byla ta tam.

K nějaké dohodě se spolu s Tomášem zřejmě dopracovali, protože Mara se stále pohybovala v jejich blízkosti. Někdy se tam mihla dopoledne nebo k večeru, někdy cítil její přítomnost ze zapomenutého šátku anebo vzkazu načmáraného fixou na flipchartu. Ten šátek rychle sebral a uložil k sobě, než na něj sáhne svýma znesvěcujícíma rukama Roháč. Byl nádherně nasycený její vůní a Nikolaj si tajně přál, aby mu jej Mara nechala, jenže jeho přání neuhodla. Kdyby se Nikolaj vypytał, byl by jistě ohledně aktuálního dění mezi Marou a Tomášem, kteří si spolu očividně padli do noty, mnohem více v obraze, ale on to raději nechal být. Zmobilizoval všechnu svou vůli a neptal se, neposlouchal, nezářal a nekomentoval, kromě komentářů ryze soukromých, jež se nepronášejí nahlas.

Jeho hrdinská snaha udržet si přísnou neutralitu a zralý, přející odstup, bývala sem tam nebezpečně atakována její občasnou spontánní potřebou svěřit se, co právě společně s Tomášem podnikají. Jsou teď přece kamarádi, ona a Nikolaj, ne? Tak co.

Taky mu byly předloženy k nahlédnutí a předběžnému posouzení fotky, na nichž byl zachycen Roháč ve své fabrice v nejrůznějších denních situacích, s motorkou, muzicírující, spokojeně pokuřující cigaretu a dokonce spící. Obrázky to byly divoké, silné a krásné. Tomáš, ten všední prozaický chlapík, viděný očima okouzlené Mary, vypadal jako nezkrtný pohanský bůh. Kam se hrabou všechna kouzla Hollywoodu, přemítal Nikolaj. Raději od těch úžasných fotek, které

naznačovaly, jak moc se ti dva spolu sblížili, odvrátil zrak, ještě než ho náhle probuzená prudká žárlivost na Toma Roháče úplně pohltí. Mezitím mu byl Tomášem a Marou společně předložen návrh, že Mara vybaví svými fotografiemi interiér jejich nového ateliéru při příležitosti zahajovacího večírku a poté uspořádá svou vlastní vernisáž, na níž uplatní částečně také to, co vyfotografovala pro ně. Na obě akce pak pozvou osobnosti z firemního i Mařina pracovního adresáře. Tomáš také Maře nabídl, že až se společně s Koljou přesunou do nového, ona se se svou fotografickou tvorbou může přestěhovat do části zdejších prostor a využívat tak natrvalo báječné světlo, které tady je. Za to se s nimi ona vyrovná svými propagačně návrhářskými službami a vybaví jejich firmu vším potřebným materiálem na vysoké umělecké úrovni.

No, věci tak skvělé přece Nikolaj musel odsouhlasit, pokud nechtěl být za velkého škarohlída a morouse, ne? Tak souhlasil, i když měl chuť vyletět a vynést Roháče v zubech jedněmi dveřmi a Maru pro jistotu druhými. Měl po krk toho, být svědkem těch jejich lehkých, vtipných, zábavných koketních hrátek. Sám se držel zpět, jak to jen šlo. Ačkoli po ničem netoužil více, než se Maře dvořit, věděl, že situace, v níž by se mezi nimi dvěma rozvinula hra milostných příslibů, by pro něj mohla být k nezvládnutí těžká.

O to radostněji si flirtu s krásnou fotografkou užíval Roháč. Pro Tomáše bylo žertování s děvčaty odjakživa oblíbeným, bravurně zvládaným sportem, jemuž se oddával často a rád. Inu, cvik dělá mistra. A nyní mu Tomáš tuhle hru předváděl přímo pod nosem, s dívkou, o níž Nikolaj s posvátnými pocity snil. Dění v ateliéru mu teď nejvíc ze všeho připomínalo bláznivou, psychedelicky barevnou jízdu na horské dráze. Události a osoby se kolem něj jen míhaly, on sám však zůstával nehybně a bolestivě upoután k mučednickému kůlu svých předsevzetí. Bylo to nesnesitelné a směšné zároveň, včetně pár utajených záchvatů nepřítčetného vzteku na Tomáše. Naštěstí se mu postupně zdařilo sama sebe uvést do stavu, kdy to vše nechal kolem sebe plynout jako rozmazanou pestrou šmouhu, již vnímal jenom periferním viděním. Soustředěně se držel svého, a nakonec se mu začalo dařit alespoň únosně.

Náraz přišel nečekaně toho rána, kdy se dostavil do práce o hodinu dřív, než byl zvyklý. Ani k tomu časnému příchodu neměl valný důvod, jenom ten, že se o něco dříve probudil a nechtělo se mu v tak krásném ránu sedět doma. V celkem dobrém rozmaru stoupal schodištěm, v ruce právě koupené noviny, aktovku a krásné červené jablko. Pokračoval chodbou a pobrukoval si něco z Fausta. Okna na chodbě byla otevřená, což bylo vzhledem ke včerejší zkoušce Tomášovy party velmi ohleduplné. Pootevřené byly i dveře Tomášova bytu, a to zase až tak typické nebylo. To bylo naopak neobvyklé.

Zvědavě tam nakoukl. V pootevřených dveřích Roháčova mládeneckého doupěte Nikolaj náhle uviděl Maru. Seděla tam nenuceně v ranním slunci na gauči, s hrnkem kávy v ruce, oblečená v Tomášově velké červenomodrohnědé kárované košili. Tedy jenom v té košili. Krásné oblé nohy měla bosé a položené křížem a dlouhé zlaté vlasy jí v zářivé zácloně padaly až po lokty. I přes ten úbor byla s hrnkem silné vonící kávy uvařené tak, jak ji Tomáš naučil, pohádkově krásná. Uvědomila si jeho přítomnost a s úsměvem na něj přátelsky zamávala.

Že se stalo něco, co se zřejmě stát nemělo, jí došlo až o chvíli později. Nikolaj se zastavil a z jeho rukou vypadla aktovka, jablko i složené noviny. Věci při dopadu, který trval snad celé hodiny, jemně bouchly jedna po druhé o zem. S prostorem a časem okolo něj se něco stalo, náhle nefungovaly svým běžným, spolehlivým způsobem. V tu chvíli ucítil v hlubině svého těla výbuch rudé, jako oheň palčivé energie, jež jej doslova nadzvedla ze země. Šířila se z jeho břicha v rytmu koňských kopyt bušících do země tepnami až na periferii rukou a nohou. Probíhala po drahách jeho jizev a zanechávala je jako rozžhavené dráty. Usídlila se v rukách, jež křečovitě svíral jako dravčí pařáty, bušila v hlavě kovářskými kladivy, dorazila do očí, které pulzovaly krvavou barvou vzteku.

Nikolaj se rozesmál a smál se, až mu do očí stoupaly slzy. Chytil se zábradlí, aby nemusel chytit Maru za krk, a silně stiskl. Pak jeho ústa opustila ruská nadávka. Jenom jediná, ale práskla prostorem jako rána bičem. Plivl na zem, otočil se na patě a

vyběhl po schodech, ven z toho nesnesitelného domu. Přál si jedno jediné, nepotkat teď Roháče. Protože věděl, věděl mimo každou pochybnost, že by ho v tu chvíli na místě zabil holýma rukama. Nahoře zatím bledá a roztřesená Mara přemýšlela, co asi poví Tomášovi o masivním železném zábradlí, v němž zůstal jako v měkkém včelím vosku vtavený otisk Nikolajovy zaťaté ruky.

Když se Nikolaj probral, byl už jen pár kroků od Michalova bílého domu. Třásl se jako osika a dělalo se mu nevolno. Nemyslitelné, že by se ještě dnes vracel do práce. Svede to na migrénu, nedá se nic dělat. Nedokázal by se na ty dva podívat, ani na jednoho z nich. Otevřel dveře a tiše vklouzl dovnitř, s úmyslem nepozorovaně zapadnout do svého pokoje. Z kuchyně uslyšel hlasy. Nikolaj neměl ve zvyku poslouchat za dveřmi, ale v těch hlasech bylo něco, co jej zarazilo a přimělo zpozornět. Znal je oba. Jeden patřil Michalovi a druhý byl otce Serafima, starého mnicha, jenž požíval Michalovy velké úcty. Otec Serafim byl také Nikolajovým duchovním rádcem a zpovědníkem už hezkou řadu let.

„Je to, jak říkáš, teď už jsem to znamení viděl na vlastní oči. Nevěřil jsem ti, *grešnyj az*, nevěřil, ale dnes jsem se těch nových zelených listů dotkl vlastní rukou. Naděje se tedy opravdu znovu probouzí, vstává z popela smrti, sláva Bohu. Ožívá v té dívce, o které mluvíš. Kéž by jich bylo víc, takových jako ona, ale i jediná hořící svíce je lepší než temnota. Kde však rozkveté naděje, bývá i nebezpečí. A kde je nebezpečí, kde je zlo, tam je třeba *podvig*, statečný boj na život a na smrt, ať už smíme doufat ve vítězství nebo ne, můj milý. Tak to je.“

„Otče, bojím se, jak jsem se snad ještě nikdy nebál. Ty víš, že ne o sebe. Ale jak mám doufat, že na svém místě obstojím? Jenom si vezmi záležitost s tou ženou, s níž jsem se ti nedávno svěřil. Stojím tu sám, slábnu, a ona se mi s chutí vysmívá. Nevím o ní už dávno nic, co nechce, abych spatřil, zato ona toho o mně ví čím dál více. Což to není jasný důkaz mé bezmoci? Dělán, co můžu, ale marně, tlačí se ke mně všemi směry jako voda do starého, zchátralého domu. A ty obrazy, jimiž mne

proti mé vůli zaplavuje. Svádí mne, zpochybňuje, rozleptává mou vůli jako jed. Jsem už vyčerpaný z boje s jejím věčným pokoušením, na něž nejsem připraven a s nímž neumím účinně bojovat, kdežto ona se jen výborně baví. Možná jsem opravdu pouhý směšný blázen, jak mi tvrdí, don Quijote stojící proti bouři s děravým deštníkem, pod nějž neschová ani sám sebe, natož ještě jiné. A zlo, zatímco spolu hrajeme ty nesmyslné hry, nenápadně, tiše mohutní jako vzdálená přílivová vlna na obzoru.“

Starec chvíli váhal, než Michalovi odpověděl. „Ukazuje ti přesně to, co chce, abys viděl. Vychytrale, zlomyslně, pokřiveně, protože taková zkratka je. Nezapývej se tím, říkám ti znovu. Vždyť ty nestojíš sám, já tu stojím s tebou, a dá-li Bůh, neodejdu od tebe, nyní ani později. Je tady to děvče, k němuž se upíná tvá naděje, je zde i Nikolaj, Bohu za něj díky. A přestože ten starý rod, na němž ti nikdy nepřestalo záležet, nyní obtáčí zmije a všechno vypadá, že jeho poslední plod nadobro otrávila, další potřební pomocníci se kolem tebe včas shromáždí. Ostatně, už jsem je viděl přicházet. Pochop však, někteří jdou opravdu zdaleka, bude jim to ještě chvíli trvat. A potom, i oni mají svobodu. Mohou se rozmyslet, mohou to poslání odmítnout, stejně jako mohli odmítnout i ti velcí, jež ctíme nejvíce. Přijmout takovou výzvu vyžaduje velkou odvahu. Musíme však doufat, že láska nakonec přemůže strach a že naděje prorazí ke slunci, jako proráží křehká tráva třeba i skrze zeď za světlem. Teď se vzmuž a posilni své srdce, *pokrovitelju*. Neboj se a neztrácej naději. I když myslíš, že jsi opuštěn, věřím, že *oni* tě nakonec nenechají padnout.“

Ach, pomyslel si trochu zklamaně Nikolaj, zase jedna z těch jejich hádankovitých rozprav. Trochu zašramotil, aby o sobě dal vědět. Otec Serafim svižně vyšel ven ze dveří, drobný, hubený a šedivý. Byl oblečený v tmavém mnišském oděvu s válcovitou černou kamilavkou na hlavě. Nikdy nestříhané vlasy měl v týle stočené do malého uzlíku a jeho plnovous spadl až na prsa.

„Tady ho máme, Nikolaje. Buď zdrav, synu.“

„*Blagoslovi, vladyko*,“ odvětil Nikolaj.

Duchovní se jej rychle dotkl v žehnajícím gestu. Otec Serafim se v Nikolajově životě dosud vždycky uměl objevit v tu správnou chvíli. Drobný stařec se na něj zahleděl svýma modrýma očima.

„*Kak u tějba, Nikolaj?*“ zeptal se ho měkkým, rodným jazykem. Nikolaj nebyl s to mu odpovědět. Hrdlo měl stažené jako svěrákem, v očích ho pálily dlouho zadržované slzy. Serafim na něj hleděl tak dlouho, až sevření křeče povolilo. Až měl Nikolaj pocit, že se uvnitř jeho těla pomalu rozsvěcuje teplé a laskavé sluneční světlo, proudící do něj z mnichových očí. V asketické, vyhublé tváři se mu prohluboval výraz soucitu. Michal říkával, že otec Serafim je *prozorlivý starec*, jenž svým duchovním viděním proniká až do hlubin lidského srdce.

V této chvíli dával Nikolaj Michalovi tiše za pravdu. Zdálo se mu, že otec vidí až na dno jeho duše, tam, kde je to vše, s čím v poslední době bojoval a prohrával, obnažené v celé své ubohosti. Cítil hroznou bolest, nespravedlivost, lítost, rozpaky a stud. Také kvůli té dnešní podivné, bizarní a trapné epizodě s Marou. Nedivil by se, kdyby teď o něm už definitivně usoudila, že je naprostý blázen. Nedivil by se, kdyby se mu vyhýbala už napořád a kdyby měl být opravdu rozumný, musel by si to tak sám přát. Zrádná červeň mu stoupala do tváře a připadal si, jako kdyby mu bylo znova patnáct let.

V starcově tváři však neviděl žádný posměch, žádný hněv, ani žádný soud. Viděl jenom dobrotu a vlídnost. Soucit otce Serafima neurážel. Pak mu jemně položil křehkou stařeckou paži kolem ramen. Starcovým dotykem v Nikolajovi konečně něco povolilo, jako když se rozevřou silné čelisti pasti a uvězněné zvíře konečně dostane šanci, v níž už nedoufalo. Společně se starcem pak vešli do Nikolajova pokoje a zavřeli za sebou na tři dlouhé hodiny dveře.

Mnohem později spolu všichni tři zasedli při světle voňavé smetanově bílé svíčky ze včelího vosku k tiché večeři, sestávající s chleba, ředěného červeného vína a misky velkých zelených oliv. Otec Serafim jedl mlčky a pomalu. Ve vzpomínce se

mu vrátila ta vzdálená chvíle, kdy Nikolaje uviděl poprvé. Kolik mu to tehdy bylo let, pětadvacet? Každopádně, od toho dne už uplynula spousta času.

Dnes byl vděčný, že mu Hospodin dopřál příležitost vidět všechny ty události kolem tohoto mladého Rusa, být svědkem a snad i něco platným pomocníkem v příběhu jeho pozoruhodného uzdravení. Dnes je rád a vděčný, ale tehdy rád nebyl, o vděčnosti ani nemluvě. Tehdy se s Michalem vážně povadil, ano, tehdy na něj dokonce v křiku pozvedl svůj hlas. Dovolit *někomu takovému* jako tomuto mládenci vstoupit do chrámu, taková drzost. Na znamení protestu proti něčemu tak neslýchanému zlostně přelomil svou mnišskou hůl, udeřil jí o zem a odešel ve velikém hněvu.

A kdyby jej *chranitel* nebyl tolik prosil, kdyby za ním po celé tři dny nechodil a nečekal trpělivě na kamenných schůdcích za jeho zavřenými dveřmi, byl by se on, Serafim, dopustil těžké křivdy, podoben židovským farizejům kamenného srdce.

Stařec v duchu upřímně odříkal kající modlitbu. Ještě ani dnes jej neopustily hořké výčitky svědomí za to, že tehdy Nikolajovi málem odepřel své milosrdenství a pomoc. On, kněz a mnich. Znovu se mírně zadíval na toho chlapce, ztraceného zde v daleké cizí zemi jako kámen na mořském dně, na mladíka, který prošel peklem a zůstal živ. Těžce, bolestně poznamenan na těle i na duši, ano, ale živ a s nadějí, jakkoli křehkou a nejistou. Jen jednou bylo starci dáno nahlédnout do srdce toho neblahého tajemství, aby v duchu uviděl celou tu kaskádu běsnícího zla a nezměrné krutosti, padající generacemi Nikolajova rodu z otců na syny jako voda peřejemi. Ještě i tento jejich pozdní potomek, mladík, který se sám ničeho zlého nedopustil, musí trpět kvůli chybám svých předků. Trochu si vzdychl: ačkoli je to těžko představitelné, snad i toto bude nakonec k něčemu dobré.

Nikolaj byl teď bledý a unavený, od poslední citelně pohublý. Jeho tmavé vlasy a vousy už nahlas volaly po nějaké péči, ale jeho mandlové oči byly klidné a jasné jako voda v měsíční noci.

Druhého dne se Nikolaj probudil do zataženého, deštivého rána. Cítil se slabý a rozbolavělý jako po nemoci, ale měl čistou hlavu. Doufal, že se nyní po rozhovoru s otcem Serafimem věci trochu usadí. Začal se cítit o něco klidněji, když už se nemohl cítit šťastněji. Po snídani skládající se z hrnku silného čaje a krajíčku rezného tmavého chleba si v počítači rezignovaně otevřel diář a začal plánovat, do čeho se pustí v prvních dnech zbytku života, ve kterém zhasla jeho rychle a nerozumně probuzená naděje.

Před očima se mu nezadržitelně vynořily obrázky Mary. Krásná dívka v bílém na schodech u Michala. Její půvabná postava záramovaná dveřmi u ní na zahradě. Rozesmátá Mara v tričku, v riflích a ve vysokých botách s cvočky u nich v ateliéru s hrníčkem Tomášovy kávy v ruce. Krása tím jímavější, čím více si uvědomoval, že nikdy nebude jeho.

Nedotýkat se, nařídil si. Rychle odvedl své myšlenky opět k všední realitě. Usoudil, že mu v současné době prospěje změna vzduchu, a iniciativně na sebe vzal ty pracovní úkoly, které vyžadovaly pobyt mimo Tomášovu zrekonstruovanou fabriku.

Těžko říct, nakolik byl Tomáš o dění mezi Nikolajem a Marou informován, ale zachoval se s rychlou, instinktivní chápavostí. Nikolaj v jeho mlčenlivé vstřícnosti ucítil kousek mužské spřízněnosti a podpory. Pohled na Tomáše a Maru si teď opravdu odpustí, to by taky nemusel zvládnout. A není žádný masochista, který nemůže žít bez své denní dávky útrap. V tom by si liboval snad jen naprostý cvok.

Prakticky tedy s Tomášovou pomocí vyklidil pole. Chodil nyní jednou i dvakrát denně do jejich nového prostoru v Husově ulici blízko náměstí, kde právě probíhaly dokončovací práce, vyžadující něčí neustálý dozor. Kdeže je bývalý fortel a poctivost zdejších řemeslníků, povzdechl si Nikolaj. Kde a kdy se zrodilo tolik záměrné tupohlavosti a touhy ošidit zadavatele stůj co stůj, kde brala počátek ta neutuchající naděje, že každý zákazník je hlupák, kterého je při trošce šikovnosti možné tahat za nohu?